Учѣте ся брати мои,
Думайте читайте

И чужому научайтесь
Свого не цурайтесь,

СВОБОДА

„Въ своей
хатѣ
своя правда

И сила
и воля"
Шевченко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА".

Число 46 | ДЖЕРСІ СІТІ. Н. Д. Середа 26-го Децембра 1894. | ГОДЪ II

НАРОДЕ ОСУДИ САМЪ!

(конець)

Въ попередной статьи мы вказали на причину, задля котрой нападають на „Свободу" и на союзниковъ не прихильни намъ люде, котрымъ „Свобода" на перешкодѣ въ ихъ личныхъ интересахъ и котрй лишень о себе дбають, а о народъ и о его просвѣту цѣлкомъ навѣть слухати не хотять.

Мы есьмо въ Америцѣ. Приходячіи сюда рускй люде, не суть жаднй вельми богатй купцѣ, банкиры, професоры, тôлько часть бѣдного сельского руского народа, котрый приневоленый бѣдою въ старôмъ краю, змушеный йти шукати за каваломъ хлѣба въ далекій чужій край. Тутъ нашъ селянинъ не поклавъ ся на нѣкого, тôлько на одного Бога и у Бозѣ вся надѣя, все упованe его; иншой потѣхи и осолоды нигде Русинъ емигрантъ не мôгъ знайти для себе въ далекой чужинѣ, якъ тôлько въ своей церквѣ, о котру и постаравъ ся. Теперь тыми церквами по бôльшой части завѣдують священники, котри не суть руского серця, руского духа а рускій обрядъ служить для нихъ спôсобомъ зарôбкованя. Такй нерускй священники уживають всякихъ способôвъ щобъ якъ найскорше збогатѣти ся. „Свобода" остро выступила проти такого безправя и здирства и одôзвалась до руского народа щобъ постаравъ ся для своихъ рускихъ церквей въ Америцѣ о рускихъ священниковъ, бо инакше буде зле для американьской Руси, наколи чужй попы будуть господарити. Мы бы и на воловой шкôрѣ не списалибъ того лиха, якого людямъ наробили тй непрошенй отцѣ духовни, котри сюда прійшли не спасенія душъ нашихъ ради, тôлько щобъ збити грошенята и потому сказати: „яждь, пій и веселися душе моя имѣеши блага на лѣта многа!" А ты рускій народе ратуй ся самъ якъ можешь. Post nos deluvium – по насъ най буде потопъ свѣта. Чи не правду писала и пише „Свобода"? Чи не боронить она вашихъ интересôвъ? Народе осуди самъ!

У насъ кажеть ся що ôдъ головы рыба смердить и тому прзада. Оденъ зъ тыхъ священникôвъ зробивъ ся головою, старшимъ и приписувавъ собѣ право управляти всѣма, а себе казавъ звати „velkomoznym." Его резиденція була въ Пассейку. Сей velkomozny забравъ ся сими днями зъ Пасейку позôставляючи на церквѣ довгу 9.800. дол., наколи люде знають же було тôлько сяго. Люде зажадали рахунку а достали таку ôдповѣдь: „ja sa budzem rachovac z Bohem za oltarem a ne z wami."

О прихильности о любвѣ для бѣдного руского народа въ Пасейку того „velkomozneho pana" най посвѣдчить слѣдуючій фактъ:

Пасейчане маючи церковь хотяй не въ своихъ рукахъ але хотѣли мати ще и свôй рускій цминтарь. Одного разу приходить парохіанинъ Стефанъ Соколъ до „velkomozneho" и дае єму 300 дол. на закупно руского цминтара. „Velkomozny pan" на тое каже, що сего зробити не може, бо не хоче стратити ласки, яку мае у айриского священника, зъ котрымъ живъ въ пріязни. И руского цминтара до сихъ поръ не ма.

Не одинъ може и скаже: та рускій цминтарь мôгъ бути своєю дорогою, а ласка и пріязнь зъ айрискимъ духовнымъ могла бути и на дальше. Але де тамъ! – послухаймо!

Наколи Русинъ умеръ то го ховали на католицкôмъ цминтарѣ на самôмъ кôнци на мочарѣ и за грôбъ бравъ католицкій священникъ $12.00 доляровъ. Наколибъ бувъ рускій цминтарь, тодѣ булабъ велика утрата для айриского духовного и той спрахѣ бувъ бы ся погнѣвавъ на „velkomoznoho."

Чи то характеръ руского священника цѣнити бôльше пріязнь айриского пароха, якъ интересъ бѣдного руского народа? Чи може честный русинъ дивити ся на таке огидне поступоване „velkomozneho"?

Чи то не запродане рускихъ людей?

Народе осуди самъ! и скажи чи правду „Свобода" не писала остерѣгаючи рускій народъ передъ тайними шахраями и подлярами святыми рѣчами?

Чи се годить ся щобы не стратити ласку у нѣмецкого, або айриского священника, позбавляти Русинôвъ свого цминтара, на котрый давали гроши и хотѣли мати свое и меньше платити и доходь на свою рускую церковь обернути? Чи таке поступоване „velkomoznaho" не кричить о пôмсту до Бога? Того, що тутъ пишемо не взяли съ повѣтря, але чисту святу правду подаемо. Кождый русинъ зъ Пасейку на се присягне!

Сей „velkomozny" хотѣвъ дати на свое мѣсце въ Пасейку другого такого чудотворця зъ Юнкерсъ, котрого юнкерскй русины не хочуть и радибъ позбути ся. Пассейчане запротестовали що такого не хочуть и що они мають право выбрати собѣ священника по ихъ волѣ и серцю. На се „velkomozny" сказавъ: „такъ мае бути якъ я хочу и кажу." Що за супербія и гордость руского перекинчика и мадярского прихвостка!.

Пôйшла депутація до тутейшого епископа въ Неварку. Епископъ сказавъ правду, що ôнъ не може надавати того священника, котрого люде не хотять. И нашъ „velkomozny" спустивъ нôсъ, сѣвъ на тренъ тай поѣхавъ. Куда поѣхавъ то ще не знати. Однй кажуть що до краю, другй повѣдають що до Скрантонъ. Сли такъ то незавидуемъ того щастя, яке спало на тамошныхъ русинôвъ. Але вѣримо, що скоро сами переконають ся о тôмъ чудоворцю и неодовга проженуть ôдъ себе.

Теперь пытаемъ ся: чи се може такъ дальше бути? Чи годить ся кривдити такъ нашъ бѣдный народъ? Чи годить ся рускй церкви обертати на сторы зиску и зарôбку, котрй були поставленй на хвалу божу, на спасенье душъ, для охороны руского народа, щобъ ôнъ тутъ не вынародовивъ ся и щобъ не забувъ свого обряду, своей мовы? Народе осуди самъ и скажи чи мы правду не писали и не пишемо? Чи не нападають на насъ за правду, чи не переслѣдують насъ за правду? Оцѣнѣть люде нашу працю и старане и поможѣть намъ щобъ „Свобода" выходила и на дальше! Всѣ а всѣ зъ новымъ рокомъ записуйте собѣ „Свободу" и посылайте на „Народный Дôмъ!

Братя!

Крайна пора, послѣдный часъ уже разъ правду пôзнати!

Не на чорнôмъ папери тольно на бѣлôмъ друкуемо мы „Свободу." Возьмѣть ей до рукъ, перечитайте слово за словомъ поволи, розважно и надъ кождымъ словомъ застановѣть ся чи есть то се фалшъ або облуда?! Сли вы знайдете хоть одно слово неправды, то скажѣть намъ. Сли але мы правду пишемо, то чому, пытаемъ ся, богато такихъ есть що скорше послѣдують брехнѣ якъ правдѣ? Чому ще въ Америцѣ знаходять ся громады рускй, котрй якъ тй овцѣ йдуть пôдъ ножицѣ и дають ся стригчи тимъ непрошенымъ пророкамъ и дорôбкевичамъ? Чому въ кождôмъ плейзѣ знаходать ся лизуны що тримають при тыхъ прихвостахъ, перекинчикахъ а народъ то терпить? Пташина малая, коли надходить зима, тягне въ чужій теплый край и шукае собѣ гнѣзда, Такъ само и мы прийшовци до чужой краины постаралисьмо ся о свое гнѣздо, о свои братства, о свои церкви, о свôй народный „Союзъ," тожь не позвольмо щобъ мадярскй сороки и вороны влѣзали до нашого руского гнѣзда и собѣ спокôйно жили а зъ насъ смѣяли ся.

Народе повстань за твою працю и упомнись!

ДУМКА.

Вѣтре буйный, вѣтре буйный!
Ты зъ моремъ говоришь!
Збуди его, заграй ты зъ нымъ,
Спытай сине море:
Оно знае де мôй милый,
Бо его носило;
Оно скаже, сине море,
Де его подѣло; –
Коли милого втопило,
Розбій сине море!
Пойду шукать миленького,
Втоплю свое горе.
Втоплю свою недоленьку...
Найду его пригорну ся,
На серци зомлѣю.
Тогди нехай несуть хвилѣ,
Куды вѣтеръ вѣе!
Коли-жь милый на тôмъ боцѣ, –
Буйнесенькій знаешь,
Де ôнъ ходить? що ôнъ робить?
Ты зъ нимъ розмавляешь.
Коли плаче, – то и я плачу;
Коли нѣ, – спѣваю;
Коли-жь згинувъ чорнобривый,
То и я погибаю.
Тогды неси мою душу
Туды де мôй милый;
Червоною калиною
Поставь на могили!
Буде легше въ чужôмъ поли
Сиротѣ лежати:
Буде надъ нымъ его мила
Квѣткою стояти.
И квѣткою и калиною
Цвисти надъ нымъ буду,
Щобъ не пекло чуже сонце,
Не топтали люде.
Я въ вечерѣ посумую,
А въ ранцѣ поплачу,
Зойде сонце – утру сльозы,
Нѣхто и не побачить!

Вѣтре буйный, вѣтре буйный!
Ты зъ моремъ говоришь!
Збуди его, заграй ты зъ нымъ,
Спытай сине море!...

Шевченко.

УВАГА.

При надходячихъ святахъ просимо и на насъ не забувати щобъ и мы доставши предплату за „Свободу" могли въ радости обходити Рôздво Христа.

Редакція.

SVOBODA

(LIBERTY.)

Weekly Paper

The only Russian political paper in this Country and has a largest circulation through the United States and is an invaluable advertising medium.

Предплата рôчна 2.00

До старого краю......... 2.50

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высилати пôдъ адресою:

To "Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Наша газета выходить що тыждня въ Середу.

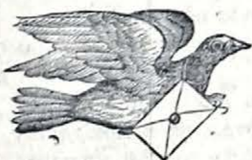
ADVERTISING RATES:

One inch per annum...$ 10.00
„ „Six months. „ 6.00

All money or money orders should be addressed to:
„Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Entered at the post office at Jersey City, N. J., as second class mail matter.

Кто замавляе „Свободу" мае рôвночасно заслати и предплату иначь ся не посылае.

ЩО ЧУВАТИ въ СТАРОМЪ КРАЮ.

НА НАШОЙ НЕ-СВОЕЙ ЗЕМЛИ...

Дня 9-го сего мѣсяця отворено нову желѣзницю зо Станіславова через Надвôрну, Делятинъ до Воронянки а дальше на Угорщину. Туды, де Добушôвъ камѣнь, де быстрый Прутъ зъ гукомъ спадае середъ скалъ, через саму середину Гуцульщины буде свистѣти парова машина та перевозити людей и штучнѣ вытворы зъ далекого свѣта. Отворене желѣзницѣ ôдбуло ся дуже урочисто, приѣхали всякй гостѣ зъ Вѣдня: президентъ державныхъ желѣзнецъ Билинскій, шефъ секційный въ міністерствѣ торговлѣ Вѣттекъ и иншй. Всѣ любовали ся красою нашихъ гôръ, а панъ Віттекъ сказавъ, до Дора, Микуличинъ, Ворохта пригадують найкрасшй мѣсця въ верховинѣ австрійскихъ Альпъ. Нова желѣзниця принесе очевидно не мало хôсна. Але хто буде той хосенъ мати? Ой вѣдай не нашй бѣднй а добрй Гуцулы. Ще не було желѣзницѣ въ тыхъ сторонахъ, а въ Дорѣ та Микуличинѣ щоразъ больше усадовляла ся жидова, скуповуючи гуцульскй грунты. На тыхъ грунтахъ жиды або и всѣлякй панки та паны ставили то шинки то склепики то краснй двôрки на лѣтнй мешканя. Тrazерь будуть сюды ще далеко больше надити ся Поляки, жиды и всяка чужина, а руска земля пôйде геть зъ тыхъ рукъ, котрй сами тай батьки и дѣти ихъ обрабляли. Вже теперь пишуть польскй газеты, що закуплено богато землѣ въ Ворохтѣ, щобы тамъ заложити стацію климатичну, т. е. мѣсце, куды бы хорй або ослабленй приѣзджали задля здоровогo повѣтря.

А що буде зъ нашими Гуцулами, котрй поспродають свои грунты? Га, однй станутъ наймитами таки въ своей сторонѣ, другй пôйдуть до мѣстъ на заробникôвъ, третй станутъ робôтниками по фабрикахъ, а иншй пôйдуть въ широкій свѣтъ тай загинуть А на ихъ грунтахъ другй люде будуть розживатись, панувати та роскошувати, корыстаючи зъ новыхъ обставинъ, якй настануть через жалѣзницю.

Чому-жь то нашъ чоловѣкъ зъ тыхъ обставинъ не корыстае? Чому то Русинъ, рускій хлѣборобъ уступае передъ культурою, такъ само якъ въ Америцѣ Индіянинъ? Таже нашъ чоловѣкъ не есть такій непросôбный, ôнъ лишь не выхованый, трохи легкодушный а притôмъ дуже недовѣрчивый въ свои силы а перецѣнюючій спосôбности Нѣмця, жида або Поляка. Отже треба его учити и перестерѣгати, треба въ нѣмъ избудити довѣріе до себе самого, и треба розумѣе ся, помочи ему въ въ потребѣ.

Коли-жь бо то бѣда, що интелиґенція наша також нерухава, необоротна, непôдпріемчива. Тажь нашй люде повиннй першй, де трафить ся якесь пôдпріемство на нашой земли, котре не перевысшае ехъ силъ до того брати ся та не ôддавати всю корысть въ иншй руки. А чого не можна доказати поодинокимъ, дасть ся зробити въ спôлцѣ, въ товариствѣ. Чи не могла н. пр. въ Надвôрной або въ Станіславовѣ, ще закимъ зачала будовати ся желѣзниця, завязати ся спôлка або товариство Русинôвъ, котре бы бачило на тее, щобы руска земля не переходила мар но нъ чужй руки, та щобы зъ тыхъ обставинъ, якй настануть через желѣзницю, корыстали передъ всѣмъ Русины?

Що еще не зроблено, треба хотя пôздно зробити, щобы лиху бодай въ части зараджувати. Тиснуть насъ, вы пыхають всюды, мазурскй кольоніи середъ насъ поселяють ся, а мы сидимо зъ заложеными руками, даемо спокôйно усувати або и сами уступаемо, а потôмъ хиба лишь нарѣкаемо на нашу недолю або на лихихъ ворогôвъ. Такъ поступаючи загинемо, пропадемо, и то скоро. Не потѣшаймо ся тымъ, що мы були звышъ 400 лѣтъ пôдъ Польщою а не пропали. То правда, але мы и пôдъ Австріею тратимо ґрунтъ пôдъ ногами. Якъ сильно спольщили ся нашй мѣста навѣть за остатныхъ 50 лѣтъ! А чимъ больше у насъ взмагати ся буде культура, чимъ больше настане желѣзниць, фабрикъ и инишхъ такихъ пôдпріемствъ, тымъ бôльше мы будемо упадати, тымъ бôльше народность наша буде затрачувати ся, сли не будемо рôвного кроку держати зъ тою культурою, сли не будемо и для себе корысти тянути зô всього, що только нове передъ насъ заводить ся.

Въ надвôрняньскôмъ повѣтѣ есть теперь 56 тысячь Русинôвъ а 15 тысячь не-Русинôвъ. Боимо ся дуже, що за якихъ десять або пятнайцять лѣтъ тое ôдношене змѣнить ся дуже въ нашу некорысть, сли не будемо больше и лучше о себе дбати. Навѣть въ найглубшй горы нашй, въ найдальшй закутки втискае ся чужина. Мы перестерѣгаемо отже, мы вказуемо на небезпеченьство, а тй нашй люде, що суть на мѣсци, нехай беруть ся до дѣла!

Такъ то „Батьковщина" описуе гôрку долю братôвъ Русинôвъ, котрй живуть и бѣдують на нашой не на своей уже земли.

Раба утискають, раба нищать и сли рабъ не опомнеть ся за свое и старати ся не буде о свое що до него належить, мусить на вѣки загинути и щезнеть зъ лиця земли!

Самоубійство молодой хиньской цѣсаревой.

Причина самоубійства була така:

Цѣсарска пара николи не жила въ згодѣ съ собою и вѣчно сварили ся, гнѣвали ся такъ, що одного разу хинскій цѣсарь въ присутности всей дворской службы, ударивъ свою жену цѣсареву по лици. Цѣсарева не могла пережити сей зневаги и зъ жалю отроила ся. Найбôльше свѣла незгоду мѣжъ супругами тетка, колишня цѣсарева вдова. Наколи теперѣшный хиньскій цѣсарь Quang-Fu бувъ малолѣтнымъ тодѣ она управляла по свой воли и все мало такъ бути якъ стара хотѣла. Коли прійшовъ часъ женити молодого цѣсаря, тодѣ пôсля хиньского звычаю ôнъ самъ выбравъ собѣ двѣ найкраснйщихъ дѣвчатъ высокого роду за жены. Стара тому и спротивила ся и казала ему женити ся зъ дѣвчиною, котру она сама для него выбрала Тая нещасна называла ся: Yeh-El-Pa-La и не була по серцю молодого цѣсаря, котрый усе жалувавъ за тамтими, котрй ему були сподобали ся. Щобъ положити конецъ нещасному супружескому пожитю на силу накинена жена поповнила самоубійство.

ЩО НОВОГО въ АМЕРИЦѢ

Жиды въ Америцѣ.

Газетъ, що выдають ся на нѣмецкôй мовѣ, рахують на сотки а сотки, зъ котрыхъ найбôльша часть есть жидôвскими и жиди выдають. Крôмъ жидôвско-нѣмецкихъ мають жиды на всѣхъ майже европейскихъ языкахъ газеты, котри пôдпирають жидôвскй интереса. Въ Чикаго, въ Ню Йорку найкраши улицѣ и найбогатшй склепы, банки, – все належить до жидôвъ. Въ Ню Йорку суть божницѣ, котрй коштують міліоны долярôвъ. Теперь втиснулись жиды и до еміґраційного уряду и роблять зъ бѣдными еміґрантами що хотять. Не задовго буде можна смѣло сказати що Америка належить до жидôвъ. Найбольше збогачують ся російски и польски жиды зъ славянскихъ еміґрантôвъ, котрй суть ту. Тôлько однй Чехи не дають ся жидамъ ошуковати, тôлько такъ само богатять ся якъ и жиды. Найбôльшими богачами ту суть жиды зъ Угорщины, котрй гандлюють виномъ. У нихъ все „іmported" т. е. краеве: горѣвка, бриндза, медъ, солонина, сливовиця всякого рода вина. Тй товары суть правда „imported" але не зъ старого краю, але таки просто зъ певницѣ, де ихъ жиды фабрикують.

Неразъ бувае такъ, що ще въ мѣсяцю мартѣ продають жиды въ Ню Йорку масву бриндзу ліптовску а угорску. Найбôльше багатять жиды по мѣстахъ: Джерзі Сіті, Байонне, Ню Йоркъ, Броклінъ и т. д., нашихъ рускихъ людей и словакôвъ краевою горѣвкою, котру сами фабрикують. Нашъ народъ и въ загалѣ словаки, поляки дуже ласй на краеву горѣлку и по нюйдуть до жида якъ на Iордань по свячену воду, за котру платять подвôйно якъ за американьску, хотяй тая горѣвка ничь иншого, якъ тая сей ша, тôлько зафарбована.

За рекляму.

Въ Baltimore заарештовала поліція одного ніґра, котрый ходивъ собѣ по улицяхъ мѣста зъ слѣдуючою рекламою на плечахъ: „Не можуть бути дѣвчата ангелами, наколи заробляють тôлько три доляры въ тыждни." Якъ опôсля выявило ся, одна панѣ, котра занимае ся судьбою нещасныхъ дѣвчатъ, наняла ніґра до рознoшеня сей рекламы.

Найôдважнѣйшій чоловѣкъ.

Зъ Тексасъ доносять, що тамъ оденъ чоловяга здивувавъ цѣлу околицю своею ôдвагою — бо оженивъ зъ власною тещою!

Стрейки майнерôвъ

Shamokin, Pa. 21. дец.

Вчера застрейкувало тутъ 800 майнерôвъ одъ Midvalley Mines зъ причины зниженя платнѣ и ситуація що день то погôршаєть ся. Вчера вечеромъ побито дуже чорырохъ робôтниковъ, що не хотѣли прилучитись до стрейкуючихъ. Днесь рано заняли стрейкуючй всѣ дороги, що ведуть до майнôвъ и никого не пускають.

Телефонъ мѣжъ Америкою а Европою.

До теперь була получена Америка зъ Европою телеграфомъ, а неодовга буде и телефономъ. На дняхъ зроблено першу пробу телефонованя, але показалось що не выразно доходять слова. Найславнйшй американьскй телефонисты працюють надъ усуненемъ сей недостаточности.

Важне для еміґрантôвъ.

Теперь выйшовъ новый законъ еміґраційный, пôсля котрого жаденъ еміґрантъ на буде пущеный на американьску землю, що не буде знати свого имена пôдписати въ якôй будь мовѣ.

Довгій вѣкъ.

Въ Cheroke N. C. Умеръ одинъ индіянинъ, котрый числивъ 115 рокôвъ жития.

Дуже смѣла крадежь.

Въ Чикаго о другой годинѣ по полудни вступило двохъ мущинъ до ювилерского склепу. Въ склепѣ находивъ ся сынъ самого властителя. Зъ револьверомъ въ руцѣ приневолили злодѣи сына сховати ся до шафы котру и замкнули. Взявши опôсля зегаркôвъ на 60 тысячь вартости, пôйшли собѣ спокôйно.

Спалена живцемъ.

Франціи одна 22 лѣтна женщина зôстала спалена живцемъ черезъ свою цьотку. Наколи молода спала спокôйно, тодѣ тая стара безъ серця обляла ю карасиною и ôттакъ запалила.

Робивъ гроши.

На дняхъ зôставъ арештованый въ своихъ посѣлостяхъ въ Кримѣ, Князь Шуниковъ за фалшоване грошей.

Стара ожила.

Въ селѣ Alcala del Valle, въ Испаніи умерла одна стара женщина. Коли уже мали везти стару на цминтаръ, посходили ся кревнї знакомй и почали голосно надъ нею плакати. Въ тôмъ стара встае и пытае ся чого такъ надъ нею плачуть? Але наколи розглянулась що ей уже мали нести до гробу, яко уже умерлу, тодѣ по кôлькохъ минутахъ таки направду умерла стара зô страху.

Горе сальоністамъ.

Сто тысячь дуньскихъ женщинъ пôдписало просьбу до міністра въ Копенгагенъ въ той цѣли, щобъ заказавъ продавати горѣвку по сальонахъ. Ще не знать яка ôдповѣдь буде?

Политика.

Угорщина.

Цѣсарь потвердивъ законъ церковный, пôсля котрого дозволенї суть на Угорщинѣ такъ званї цивильнї слюбы, переходъ зъ христіяньской вѣры на жидôвску, школы уже бôльше не будуть пôдъ надзоромъ церковной власти, але цивильной, свобода религіи признана и жидамъ. Либералы и жиды дуже тѣшать ся зъ того потвердженя але католическій клиръ дуже потерпѣвъ на власти и силѣ.

Австрія.

Вѣдень. Въ державной думѣ велась горяча дебата о знесеню кары смерти въ австрійской державѣ.

Коли на конець прійшла справа пôдъ голосоване, то упала бо бôльшость голосôвъ була за тымъ, щобъ кара смерти була и надальше якъ до теперь. Робôтнича кляса сильно агитуе по цѣлой державѣ за правомъ общого голосованя такъ, же робôтники заявили що силою будуть того права домагати ся

Хиньско японьска вôйна.

Вѣсть зъ театру вôйны далекого востока гласить, що японьская армія числяча 250 тысячь [illegible] прибыли зъ Японіи [illegible] злучити ся зъ другою японьскою арміею, числячою тоже 250 тысячь, а ôдтакъ разомъ мають машеровати на Пекинъ, столицю хиньского царства и ажь тодѣ скôнчить ся война побѣдою або одной, або другой стороны. Кровопролитіе буде страшне якого ще свѣтъ не видавъ и історія не записала. Пôсля історіи хиньско-японьской, вражда мѣжь тима двома азіятскими племенами пануе уже ôдъ чотыри тысячь лѣтъ и ажь теперь хочуть ôдплатити ся японцѣ за всѣ учинені имъ кривды зъ хиньской стороны за тôльки вѣкôвъ!

Англія хотѣла полагоду и зъ другими европейскими державами старалась щобы уже разъ закôнчилась война и наступивъ спокôй. Але японьске правительство не хотѣло ѣсти англійского бифстеку и выкинуло сватôвъ за дверѣ мовлячи: я бью ся, я кровь свою проливаю, я маю право рѣшати.

Росія.

Царь Николай II. принимавъ на дняхъ у себе польску депутацію, котра въ имени польского народа зложила вѣрность. Царь при той нагодѣ сказавъ, що всѣ его пôдданї суть рôвнї и на религійнї рôжницѣ не зважае, но о всѣхъ буде и о добро краины старати ся.

Въ Росіи пôйшовъ розголосъ, мовбы Росія носилась гадкою освободити Ормянъ зъ турецкого ярма и заняти ормяньску краину пôдъ російске владнє. Причина до такого розголосу есть та, що турецке вôйско въ варварскій способъ сотками вымордувало невинныхъ Ормянъ безъ найменьшой причины; Ормяне запротестували и ôднеслись до другихъ державъ зъ скаргою на Турцію. Англія сейчасъ заявила готовôсть взяти пôдъ свою опѣку покривдженыхъ Ормянъ, але Росія заявила съ своей стороны, що она не тôлько готова опѣкувати ся Ормянами на якійсь часъ, але взяти ихъ до себе разъ на всегда яко своихъ рôдныхъ дѣтей. Въ политичныхъ сферахъ говорутъ же може ще прійде до войны съ Турціею за освободжене Ормянъ, якъ се сталось 1877 за освободжене Болгаръ.

Велике землетрясене на Угорщинѣ.

Въ Оравици въ полудневой части Угорщины Крассо-Серені комітатъ, було 20 декембра с. р. велике земле-трясене. Мѣсто Оравица числить 4.500 мешканцѣвъ, котрй днесь зôстають пôдъ голымъ небомъ, бо цѣле мѣсто перетворилось въ велику гору развалинъ и камѣне. Богато людей погибло.

Въ австрійскôмъ конзулятѣ въ Римѣ выбухла бомба, котру пôдложили италіяньскй революціоністы за те, що якъ разъ въ той день повѣсили въ Тріестѣ ихъ товарища Оберданка, котрый хотѣвъ забити австрійского цѣсаря.

МАЙНЕРСКА СИРОТА.

Бувало, якъ тямлю
Надходили свята:
Тодѣ мы всѣ горнулись
До рôдного тата,
Найменьшій братчикъ
Ухопивъ за шію
Жебонѣвъ мавлячи:
„Няню я васъ умыю".
А меньша сестричка
Якъ тота ягничка,
Скака коло таты —
Несе вже чоботы.
Старй вызувае
Воды наливае
Щобъ няньо умывъ ся
Инакше пребравъ ся
Щобъ зъ нами малими
До мѣста забравъ ся.
Се було предъ святми
Рождества Христова,
Де кожда дитина
Все слухать готова,
Няня слухати
И маму слухати
Щобъ прійшли дарунки
До нашои хаты.
И взявъ насъ няньо
До мѣста съ собою
До богатыхъ склепѣвъ
До базару строѣвъ.
Менѣ вни купили
Убраня новеньке
Меньшой сестрѣ ляльку,
Братику коника сивенкій.
Що за утѣха на Рôздво
Що за радôсть въ дома!
Кожде кричало: дивись,
Дивись що маю, мама!
Мама подивляла
Хотяй усе знала
Чія то рука
Все те куповала.
Не разъ мама няня
За те накричали:
Що тôлки центôвъ
На насъ выдали!.
А няньо и кажуть:
Ехъ цить но небого!
То дѣтямъ утѣха
Се недорого!
Хто зна чи живъ буду
На другіи свята?
Та най знають дѣти
Що вни мали тата!...
А днесь сиротами
Осталисьмо дѣти,
Нема кому въ святки
Дарункôвъ купити!
Погибъ нашъ няньо
У майнахъ глубокихъ
Амы за нымъ плачемъ
Вже буде два роки.
Выйдемъ на улицю
Йдуть дѣти зъ батьками
Утѣшнй зъ мѣста,
А мы со слезами
Згадуемо сироты
Рôдненького тата...
Не купить ôнъ вже намъ
Ничого на свята!.,
Няніо вмерли, мама пôйшли
Чужй лахи прати!
Такъ прійдеть ся сиротамъ
Рôздво святковати!..
Босй, голй и голоднй
Въ нетопленой хатѣ —
Христе Боже народженый
Нема нашой таты!

Гр. Грушка

Що есть заздрôсть?

Заздрôсть есть то гриза серця походяча зъ того, же другому лучше поводить ся якъ тому що заздростить. Заздрôсть се великій грѣхъ. Заздрôсть для того есть великимъ грѣхомъ, бо противить ся цѣлковито любвѣ ближнего, и шкодить подвôйно: такъ тому, котрый заздростить, якъ тому, кому заздростить.

Заздрôсть противить ся любвѣ ближняго. Любовъ ближняго вымагае: ближняго любити, ему добре желати, ему помагати, въ его щастю зъ нимъ радовати ся въ его нещастю потѣшати. Заздросный чоловѣкъ робить противно. Онъ зъ заздрости свого ближняго, котрому добре дѣєть ся, не навидить. На очи не хоче го видѣти; жалуе му той святой землѣ, по котрой ступае; хотѣвъ бы го видѣти якъ найскорше на марахъ а его добро щобъ пôйшло або зъ дымомъ, або осталось въ злодѣйской кишенѣ.

Заздросный чоловѣкъ крôмъ того грѣшить ще и тымъ, що себе убивае на тѣлѣ и другому шкодить.

Убивае себе на души, бо гризеть ся день и нôчь съ того що другому якось лучше водить ся якъ ему.

Въ день нема му спокою а въ ночи ему проклинае ближняго въ серцю и заздростить му благословенія божого, котрого самъ николи не доступить про свою заздрость. Его душа такъ выглядае якъ тая коняка безъ доброго догляду такъ и душа заздростного безъ божого благословенія!..

Заздрôстникъ чахне, сохне, вяне и на тѣлѣ. Не може онъ ѣсти, бо якось му въ горло не лѣзе, наколи собѣ погадае що тамтому йде лучше.

Заздрôстный не лишь собѣ шкодить самому, але и тому, кому заздростить. Заложить оденъ русинъ якій бізнесъ, то уже другій є що му заздростить, каже до свого кума: куме, не ходѣть до него — най йде такъ робити якъ и мы. Лучше пôйдемъ до жидôвскихъ сторôвъ якъ до его. Уа! що мѣ за панъ! Чекай, не довге ту твое паньство; скапаешь ты якъ той снѣгъ на весну. Куме, щобъ такъ здоровъ бувъ що не допущу абы ôнъ тутъ мавъ якій бізнесъ. Бôгме, куме, на мою вѣру. якъ мя видишь живого же не допущу!

По многихъ плейзахъ грѣшать нашѣ люде заздростію и протое напоминаемо передъ часомъ. Отъ на примѣръ пишуть намъ зъ Олдфорджъ и Рендгамъ що тамъ есть оденъ рускій шторъ а пять жидôвскихъ. Зъ заздрости Русины до руского стору не ходять а до жидôвского таки ажь пхають ся. Се грѣхъ, такъ не годить ся робити. Зъ ôдтамъ мѣжь инчимъ такъ пишуть що въ тôмъ плейзѣ находить ся кôлька людей що робôтниками торгують и обдерають людей за роботу. Такихъ чекае кара божа сли не поправлять ся.

Пригадуемо тамошнымъ Русинамъ щобъ заплатили за газету, бо ганьба буде якъ ихъ подамо що за дурно читають.

Начальство Гамбурга и Брему заборонило привôзъ рогатой худобы и свиней зъ Англіи и Ирляндіи.

Російскимъ амбасадоромъ въ Берлинѣ назначивъ царь генерала Рихтера.

Шангай, 22 дек. Гордй Хины, котрй кôлька мѣсяцѣвъ тому назадъ ще съ такою погордою глядѣли на малу Японію, днесь уже похилили свои головы и просять ôдъ Японіи спокою. Але Японія йде дальше въ своимъ побѣдоноснôмъ походѣ.

Старый Бісмаркъ дуже скорбить и жалѣе за умершою своею женою а докторы говорять, що сей жаль и нудга прискорить его кончину житя.

Конституція въ Росіи.

Въ Росій вытворилась такъ звана: „Народная партія," котра мирною дорогою домагаеcь реформы и надання свободы. На дняхъ выготовила тая партія проектъ конституціи, котра булабъ придатна для Росіи и можлива щобъ царь потвердивъ.

Всѣхъ членôвъ Общества им. М. Качковского, въ Д. С. просить ся зложити членскй вносы на рôкъ 1895 на руки Редакціи „Свободы," або г. Д. Салея до кôнця сего мѣсяця.

НА СВЯТА!

Готовѣть ся на свята
Просѣть брата и свата
„Свободу" незабувайте
Про...

РУСКА ТОРГОВЛЯ

СНАРЯДОВЪ ЦЕРКОВНЫХЪ ИКОНЪ, КНИГЪ И РИЗЪ

МИХАИЛА ДЫМЕТА
во ЛЬВОВѢ въ ГАЛИЧИНѢ

Поручае своимъ землякамъ въ Америцѣ всякого рода вещи церковніи а именно:

Евангеліе нового изданія въ розличныхъ прехорошихъ оковахъ и оправахъ ôтъ 55 з. р. до 225 злр. Плащанницы на полотнѣ ôтъ 18 злр. до 42 злр. на шолковой матеріи ôтъ 48 до 130 злр. Фелоны, Стихарѣ, Хоругви. Фаны, Артоси, Хлѣбницѣ, Кресты всякого рода, Патрицін, Чашѣ, Кадилницѣ, Дарохранительницѣ, Пауки, лихтарѣ, альпаковіи, мосяжніи, и циновіи. Всякіи книги церковни, а особливо поручае образи до Иконостасôвъ хорошой роботи по дуже умѣренныхъ цѣнахъ, на полотнѣ якъ я посылавъ уже до Шенандоагъ Па, Фрілияндъ Па, Міннеаполисъ Минн. а всѣ були совершенно задоволени о чомъ ся переконати можна.

Чувъ я що въ Америцѣ заберають ся жиды продавати церковни вещи и кажуть собѣ за лихій товаръ надзвичайно дорого платити, для того прошу всѣхъ а особливо Всечестне руске Духовеньство и братства церковни, котримъ лежить на серцю украшеніе домôвъ божихъ, щобы съ своими потребами до мене удавались, я всѣ замовленя яко Русинъ и вашъ родимець якъ можь найтаньше и найсовѣстьнійше виготовлю. Для того не дайте ся ошуковати отъ людей, котри не мають изображенія о церковнихъ вещахъ. При замовленіяхъ або, обсталюнкахъ, прошу заразомъ и грошѣ присилати, а слибы замовленіе бôльше стояло якъ 200 злр. или 100 дол. то прошу долучити еще 10 злр. осôбно на таксу, котру треба заплатити американьскому конзулеви въ Вѣдни за потверджение рахунку.

Всяки замовленя прошу посилати через „Свободу“

Цѣнники можно получити въ Редакціи „Свободы“

Зостаю съ почтеніемъ
Михаилъ Дыметъ.

УВАГА.

Хотячи приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. John Glowa
Excelsior Pa.

И увѣдомити секретара пôдъ адресою.

Rev. J. Konstankiewicz
144 South Franklin Str.
Shamokin Pa.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ШТОРЪ
въ
ОЛИФАНТѢ ПА:

Пôдъ зарядомъ
ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА

Звѣстного руского патріоты. Есть се найлучше заосмотреный зô всѣхъ шторôвъ во всѣ потребнй товары и всякого рода по якъ найтаньшой цѣнѣ.

Каждый тамошный Русинъ уважаючи себе правдивымъ и щирымъ патріотомъ, най спѣшить до свого руского штору. Особенно нашi газдынѣ най йдуть громадно! Нащо Юськôвъ, Шмулѣвъ спомагати? Идѣть до свого.

МИХАИЛЪ ЕВЧАКЪ

Рускій
— ЕДИНЫЙ —
КОНТРАКТОРЪ
и
БУДОВНИЧІЙ
— въ —
Вилксбарь и околицѣ,

Его камѣнне пôдъ будову есть найлѣпше, а робота найтрвальша.

Будуе мосты и домы, мае власнй конѣ до звозу матеріялу.

Дае кериджѣ на похороны на весѣля, хрестины и т. і.

Мешкае
на River Side,
Недалеко Руской Церкви.

ДОКТОРЪ.

H. BEATTIE BROWN, M. D.,
129 Warburton Ave.,
YONKERS N. Y.

Всѣмъ братямъ Русинамъ въ Юнкерсъ радимо въ разѣ слабости удавати ся до него.

ИВАНЪ ТАЛПАШЪ

Недалеко лігайского дѣпа
въ
Mt. Karmel, Pa.

Поручае любымъ краянамъ свой добре заосмотреный
ГОТЕЛЬ.

Пиво, горѣвка, ликеры и цигары найлучшого сорта.
Таный и выгôдный нôчлегъ
Снѣдане, обѣдъ и вечера все свѣже, смачне и дешеве.

Попробуйте!

РУСКА ТОРГОВЛЯ

(Creek Store Company)
415 Shamokin Str,
въ ШАМОКІНѢ ПА.

Поручае мѣсецевымъ Русинамъ и на околицю свôй богатый складъ всякого рода виктуалôвъ и майнерскихъ знарядôвъ,

Е тутъ мясо
И лопата,
Суть и скирнѣ
И гербата,

Перець, гвозды и кобасы,
Мука, крохмаль, солонина
Мыски, горшки всѣ овочи
Зеленина и сушенина.
Е чернушка,
Е петрушка.

НАЙБОГАТША

Гросерня и Dry Goods
І. ТАЛПАША
и Я. ЖИЛИЧА

727. Commerce Str.
ШАМОКИНЪ ПА.

Заосмотрена съ гори ажъ до долу въ найлучшіи товари съ першой руки Все свѣже.

Краяне не оминайте своихъ, бо бувъ бы великій грѣхъ! и не слава для руского народа. не забудте

J. TALPASZ &
J. ZYLICZ

D OLDENBURG

ПРЕДПРІЕМЦЯ ПОХОРОНОВЪ.

77-87 Morris Str.
Jersey City N.J.

Удавайте ся въ потребѣ до него.

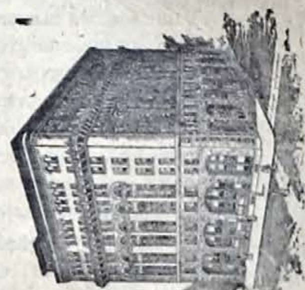
F. MISSLER & KRIMMERT,

Продаю найтуньшіе шифкарты до старого краю и посилаю грошѣ въ якъ найкоротшомъ часѣ певно, беспечно безъ жадного клопоту.

Кôлько то уже людей посилало грошѣ до старого краю и купило у мене шифкарты? а еще жаденъ не скаржився що му була яка хиба.

Поручаюсь памяти моимъ краянамъ остаюсь съ глубокимъ поважаніемъ и не забувайте на

F. MISSLER

106 WESTSTREET
NEW YORK
A въ JERSEY CITY
111 Hudson STREET

R. H. MORGAN,

9 W. CENTER ST.
SHENANDOAH PA

ФАБРИКАНТЪ
Прапорôвъ (фанъ) Хоруговъ, Одзнакъ,
Пасовъ, Шапокъ для Братствъ.

Фана для парады зъ найлѣпшого сдвабу; чотыри и пôвъ через шесть и пôвъ стôпъ со всѣма приборами $25, и 26.75

Прапоры больши зъ найлѣпшой матеріи по $32.00 $35.00 $45.00 и $50.00

Пишѣть по цѣнники и по пробу до:

R. H. MORGAN
9 W. Centre Str.
SHENANDOAH, Pa.

---

* Звертаемъ увагу всѣхъ нашихъ Русинôвъ, що маемо на складѣ всякй книжки шкôльнй букварі, читанки, ôдъ першой до третой клясы. Маемо такожь всякй поучаючи книжки зъ общества „Качковского“ и другихъ. Маемо Молитвословы „Кормъ Души“ Есть то одна зъ найкраснѣйшихъ книжокъ до моленя зъ чотырома кольороваными образками и 50 на чорнôмъ тлѣ. Такъ само маемо Исторію Руси и книгу о „Наслѣдованію Ісуса Христа“ Тіи книжки повинни находити ся въ кождой хатѣ руского робôтника.

Неодовга надôйдуть розличного рода образки, образы зъ рускими пôдписами.

Посылае ся токожь и грошѣ до всѣхъ закуткôвъ Европы и другихъ частей свѣта скоро, таньо и безпечно.

СПРОБУЙТЕ!

T. TALPASZ,

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ

РУСКІЙ РЕСТОРАТОРЪ И ГОТЕЛЬНИЧІЙ.

243
PEARL ST
SHAMOKIN, PA.

Недалеко рускои плебаніи.

Добрый вечерь, друже мой!
— Добрый вечерь, свате!
А куда такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!

Що за Талпашъ? Звидки онъ?
— Та-жъ краянъ нашъ милый
— У него всѣ русины
— Подкрѣпляють силы!...

— Що за брындза й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

BOLESLAW SEEGER

Поручае ся ласкавой памяти краянôвъ що въ его салонѣ завсе свѣже пиво и рôжнорôдни напой.

Хороша саля для забавъ и братскихъ засѣдань.

168. Warren & Dodley Strs.
JERSEY CITY N. J.

Молись, трудись, тверезись, учись, до „Союза“ запишись, до читальнѣ ходи! Бога въ серцю май, ближняго люби, церковь посѣщай, „Свободу“ читай! Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся! Въ льотерію не грайте, тôлько грошѣ щадѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому“ ану скинтесь по центови! Се не запоминайте!..... Буде зъ васъ!

Мѣсця-...
скихъ Альпъ.